

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2MCdo/8/2013
Identifikačné číslo spisu:	8806200982
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:8806200982.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne N. Y., bývajúcej vo L., proti žalovanému S. Y., bývajúcemu v Q., zastúpenému JUDr. Soňou Slovjakovou, advokátkou v Košiciach, Turgenevova 2, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 6 C 38/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. októbra 2012 sp. zn. 19 Co 35/2012, 19 Co 36/2012 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou z 11. januára 2012 č. k. 6 C 38/2006-596, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. októbra 2012 sp. zn. 19 Co 35/2012, 19 Co 36/2012 v časti, v ktorej potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia a rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou z 11. januára 2012, č. k. 6 C 38/2006-596 v spojení s opravným uznesením zo 6. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-624 a vec vracia Okresnému súde Vranov nad Topľou na ďalšie konanie.

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. októbra 2012 sp. zn. 19 Co 35/2012, 19 Co 36/2012 v časti, v ktorej potvrdil uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou zo 7. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-629 a vec mu v tejto časti vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Vranov nad Topľou rozsudkom z 11. januára 2012 č. k. 6 C 38/2006-596 v spojení s opravným uznesením zo 6. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-624 vypořiadal BSM účastníkov konania tak, že do výlučného vlastníctva žalobkyne prikázal hnutelné veci v celkovej hodnote 3 050,68 €. Do výlučného vlastníctva žalovaného prikázal dom súpisné č. 126 postavený na parcele č. 29516/1, parcelu č. 29516/1 o výmere 1149 m², parcelu č. 29516/2 o výmere 230 m² zap. na LV č. XXXX, k. ú. T. v celkovej hodnote 17 924,72 € a hnutelné veci v celkovej hodnote 2 250,07 €. Žalobkyňu zaviazal vyplatiť žalovanému na vyrovnanie jeho podielu sumu 2 217,88 € a to do 60 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Súd prvého stupňa skonštatoval, že hodnota všetkých vecí patriacich do BSM je spolu 23 225,47 €, z ktorej polovica je 11 612,74 €, ktorú by mal každý z manželov nadobudnúť. Keďže žalovaný nadobudol veci v celkovej

hodnote 20 174,79 €, výška o ktorú žalovaný získal viac je 8 562,05 €. Dlh, ktorý uhradil žalovaný a jeho zvyšok predstavuje sumu 3 967,07 €, z čoho polovica je suma 1 983,54 €. Tak ustálil, že u žalovaného, ktorý získal viac na mu prináležiacom podiele o 8 562,05 €, je potrebné odpočítať 1 983,54 €, t. j. polovicu dlhu (3 909,25 € + 57,82 € čo je 3 967,07 € z čoho 1/2 je 1 983,54 €) a tak by mal vyplatiť žalobkyni na vyrovnanie jej podielu sumu 6 578,51 €. Pri vyporiadaní BSM súd prvého stupňa zohľadnil sumu 350 000 Sk, ktorá bola získaná za predaj bytu na Dénešovej ulici kúpnu zmluvou z 27. septembra 1999 majú za to, že uvedený byt č. 2 na I. poschodí bol nadobudnutý žalobkyňou a predaný v čase trvania manželstva účastníkov konania, preto uvedená suma patrí do BSM. Rovnako aj suma 180 000 Sk, ktorá vyplýva z úverovej zmluvy so Stavebnou sporiteľňou Wüstenrot, a.s. a ktorá bola tak, ako suma 350 000 Sk vložená na účet žalobkyne, a následne ňou prevedená na jej ďalšie účty, s ktorými žalovaný nemal dispozičné právo. Súd prvého stupňa preto uvedené sumy, a to v prepočte 11 617,87 € a 5 974,91 €, teda spolu 17 592,78 €, z čoho polovica predstavuje 8 796,39 € vyporiadal tak, že túto sumu by mala žalobkyňa vyplatiť žalovanému na vyrovnanie jeho podielu. Pri vyporiadaní súd prvého stupňa vychádzal z toho, že žalovaný by bol povinný vyplatiť žalobkyni na vyrovnanie jej podielu sumu 6 578,51 €, z tejto sumy však odpočítal 8 796,36 € (polovicu zo sumy 350 000 Sk a 180 000 Sk), pričom ustálil, že žalovaná je povinná žalovanému vyplatiť sumu 2 217,88 € na vyrovnanie jeho podielu. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 142 ods. 2 O.s.p. s tým, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo, lebo účastníci vo veci boli len čiastočne úspešní. Opravným uznesením zo 6. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-624 bol opravený výrok rozsudku súdu z 11. januára 2012 č. k. 6 C 38/2006-596 v časti týkajúcej sa vecí prikázaných do výlučného vlastníctva žalobkyne tak, že namiesto hnuteľnej veci drevená pohovka s dvoma čalúnenými kreslami v hodnote 355,51 € bola vyporiadaná iba drevená pohovka v sume 355,51 €.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 30. októbra 2012 sp. zn. 19 Co 35/2012, 19 Co 36/2012 rozsudok súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia zo 6. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-624 potvrdil. Rovnako potvrdil aj uznesenie súdu prvého stupňa zo 7. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-629. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa. K odvolacím námietkam odvolateľky dodal, že nie je možné súhlasiť s jej námietkou, že napadnutý rozsudok nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a je nepreskúmateľný. Súd prvého stupňa sa dôsledne vysporiadal so všetkými námietkami a dôsledne a v logických súvislostiach vyhodnotil zistený skutkový stav. Aj podľa názoru odvolacieho súdu byt na E. bol bytom, ktorý bol nadobudnutý počas trvania manželstva účastníkov konania a počas trvania ich manželstva bol aj predaný. Anuita v súvislosti s nadobudnutím tohto bytu od Bytového družstva bola uhradená zo spoločných prostriedkov, čo bolo potvrdené aj stranou žalobkyne. Aj keď je treba súhlasiť s tvrdením žalobkyne, že aj keď jej prináležalo ako členke SBD II. Košice právo na prevod uvedeného bytu, jeho nadobudnutím zo spoločných prostriedkov stal sa predmetom BSM. Ďalej uviedol, že ani ďalšia námietka týkajúca sa pôžičky vo výške 24 000 DEM poskytnutej pánom T. na kúpu domu v T. 5. septembra 1999 a jej vrátenie, a to predovšetkým na čo boli požičané a ako uhradené, nemajú význam pre rozhodnutie vo veci samej. Táto pôžička už nebola vyporiadavaná v BSM, nakoľko ku dňu rozvodu už neexistovala. To isté je možné ustáliť aj vo vzťahu k pôžičke z 27. augusta 1999. Vo vzťahu k sumám 350 000 Sk a 180 000 Sk považoval za potrebné uviesť, že tieto boli uvádzané ako vklady na účtoch žalobkyne, a to prvá 27. septembra 1999 a druhá 21. júna 2000. V konaní neboli ani navrhované ani vykonané dôkazy ohľadom tvrdení, že s týmito financiami nakladal žalovaný, ani dôkazy, že by uvádzané sumy boli použité pre potreby domácnosti účastníkov konania. Vzhľadom na uvedené mal odvolací súd za to, že napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny, preto je namieste ho postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť. Žalobkyňa podala odvolanie aj proti uzneseniu súdu prvého stupňa zo 7. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-629, ktorým jej bol vyrubený súdny poplatok za odvolanie vo výške 696,50 € podľa položky 6b Sadzovníka súdnych poplatkov. V odvolaní uviedla, že z odvolania proti rozsudku, ktorým súd rozhodol len o základe predmetu konania sa poplatok neplatí. Navrhla preto uznesenie v celom rozsahu zrušiť. Odvolací súd skonštatoval, že nie je možné súhlasiť s odvolacou námietkou žalobkyne, že preskúmaným rozsudkom súd rozhodol iba o základe predmetu konania. Rozsudkom bolo rozhodnuté vo veci samej, a to o vyporiadaní BSM v celom rozsahu, preto bolo namieste, aby žalobkyni bolo uložené zaplatiť súdny poplatok za odvolanie, ktoré podala proti rozsudku súdu prvého stupňa o vyporiadaní BSM. Odvolací súd preto aj toto uznesenie postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vo

výroku vecne správne potvrdil. O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože s poukazom na ust. § 224 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh. Návrh v odvolacom konaní na rozhodnutie o trovách odvolania účastníkom konania nebol podaný.

Proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. októbra 2012 sp. zn. 19 Co 35/2012, 19 Co 36/2012 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou z 11. januára 2012 č. k. 6 C 38/2006-596 na základe podnetu žalobkyne podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Žiadal zrušiť uvedené rozhodnutia a vec vrátiť Okresnému súdu Vranov nad Topľou na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že so zreteľom na špecifický charakter práva spoločného nájmu bytu manželmi podľa § 704 ods. 2 OZ, pokiaľ člen družstva, ktorý je nájomcom družstevného bytu, nadobudol tieto práva pred uzavretím manželstva, pri prevode vlastníctva družstevného bytu do výlučného vlastníctva člena družstva nedochádza k transformácii družstevných práv oboch manželov (aj keď sú spoločnými nájomcami bytu), ale iba k transformácii družstevných práv toho z manželov, ktorý je zároveň aj členom družstva (ide o majetok nadobudnutý jedným z manželov patriaci do výlučného vlastníctva tohto manžela). To znamená, že v takomto prípade nedochádza k nadobudnutiu nového majetku, ni k rozmnoženiu doterajšieho majetku za trvania manželstva, ale ide iba o zmenu, ktorá nemá vplyv na povahu veci ako predmetu osobného vlastníctva. Preto v tomto prípade nedochádza ani k vzniku bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ďalej uviedol, že právny záver o nakladaní a nakoniec aj o vyporiadaní súm 180 000 Sk a 350 000 Sk z odôvodnení súdov nižšieho stupňa nemožno preskúmať. Záverom dal do pozornosti dovolacieho súdu protichodné tvrdenia účastníkov konania, ktoré neboli v súdnom konaní odstránené a tým sú v časti vyporiadania sporných súm rozsudky nižšieho stupňa nepreskúmateľné.

Žalobkyňa ani žalovaný sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je podané opodstatnene.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu, a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V konaní o mimoriadnom dovolaní neboli procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. a tzv. iné vady konania namietané, tieto neboli ani zistené.

Vzhľadom na obsah mimoriadneho dovolania, dovolací súd osobitne skúmal, či konanie nebolo postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Generálny prokurátor okrem nesprávneho právneho posúdenia veci namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutí súdov nižšieho stupňa.

Pokiaľ generálny prokurátor namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnení dovolaním napadnutých rozsudkov súdov nižšieho stupňa, treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej

súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov; ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov s a m á uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplýva i z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu, presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p. m. m. I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok všeobecného súdu aj v situácii, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa (v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p.) spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.) a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, čo platí tak pre rozsudok prvého stupňa (§ 157 ods. 2 O.s.p.), ako aj pre rozsudok odvolacieho súdu (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne, zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť; tým však nie je zodpovedaná (ani inak dotknutá) otázka správnosti právneho posúdenia vecí konajúcimi súdmi. Súdy oboch stupňov jasne a dostatočne vysvetlili právne dôvody, pre ktoré spôsobom uvedeným vo výroku rozhodnutia súdu prvého stupňa vyporiadali BSM účastníkov konania.

Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že generálny prokurátor neopodstatnene namieta, nepreskúmateľnosť rozhodnutí súdov nižšieho stupňa (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní ako ďalší dovolací dôvod uvádza, že rozsudky súdov nižšieho stupňa spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), pretože za skutkového stavu ktorý bol súdmi zistený, nemožno súhlasiť s právnymi závermi súdov oboch stupňov o spôsobe vyporiadania sumy za odpredaný družstevný byt počas manželstva.

V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka (§ 143 Občianskeho zákonníka). Veci v bezpodielovom spoluvlastníctve užívajú obaja manželia spoločne; spoločne uhrádzajú aj náklady vynaložené na veci alebo spojené s ich užívaním a udržiavaním (§ 144 Občianskeho zákonníka). Bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný (§ 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne (§ 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Pre správne posúdenie opodstatnenosti žaloby v danej veci, bolo potrebné riešiť otázku, či nadobudnutie nehnuteľnosti postupom podľa § 16 a § 28 zákona č. 182/1993 Z.z. manželom, ktorý je výlučným členom bytového družstva, má za následok vznik jeho výlučného vlastníckeho práva k predmetu prevodu, alebo či dôjde k založeniu spoluvlastníckeho práva oboch manželov v zmysle § 143 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru generálneho prokurátora sporný byt č. 2 na Dénešovej ulici č. 65 v Košiciach bol výlučným vlastníctvom žalobkyne (nepatril teda do bezpodielového spoluvlastníctva manželov); dovolací súd považuje tento názor generálneho prokurátora za správny.

Vo veci nebolo sporné, že žalobkyni ako výlučnej členke bytového družstva bol družstevný byt č. X na Dénešovej ulici č. XX v Q. pridelený pred uzavretím manželstva a jeho nájomníčkou sa rovnako stala v čase pred uzavretím manželstva so žalovaným. Za trvania manželstva žalobkyňa a Stavebné bytové družstvo II Košice uzavreli 3. decembra 1998 zmluvu o prevode vlastníctva družstevného bytu. Následne žalobkyňa ako predávajúca previedla predmetný družstevný byt na J. Y. ako kupujúceho kúpnu zmluvou z 27. septembra 1999 (za trvania manželstva so žalovaným) za cenu stanovenú dohodou v sume 250 000 Sk.

V danom prípade teda žalobkyňa nadobudla členstvo a nájom družstevného bytu ešte pred uzavretím manželstva so žalovaným a uzavretím manželstva im vzniklo právo spoločného nájmu družstevného bytu, nevzniklo im však spoločné členstvo v družstve.

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení platnom v čase uzavretia zmluvy o prevode vlastníctva bytu (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z.z.“) byt, ktorého nájomcom je fyzická osoba, môže vlastník domu previesť do vlastníctva len tomuto nájomcovi. Nájomca družstevného bytu, ktorý je členom bytového družstva, má nárok na prevod vlastníctva bytu podľa tohto zákona, ak nepožiadal o prevod vlastníctva podľa osobitného predpisu (§ 28 zákona č. 182/1993 Z.z.).

Vyššie citované ustanovenia zákona č. 182/1993 Z.z. teda jednoznačne zakotvujú prevod družstevného bytu do vlastníctva len toho z manželov, ktorý je členom družstva; Stavebné bytové družstvo II Košice postupovalo správne, keď družstevný byt previedlo do vlastníctva žalobkyne, ktorá bola výlučnou členkou družstva. Oprávnenosť takéhoto postupu potvrdil Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku z 28. februára 2008 sp. zn. 3 Cdo 291/2006, v ktorom súd vychádzal z konštrukcie transformácie členského podielu. Podľa uvedeného rozsudku: „družstevný byt v dome vo vlastníctve

bytového družstva nie je vo vlastníctve člena bytového družstva. Pokiaľ však ide o členský podiel, ktorý môže byť predmetom prevodu alebo dedenia, tento má určitú majetkovú hodnotu, ktorého cena sa stanoví ako cena všeobecná, t. j. cena, za ktorú by bolo možné v danom mieste a čase nadobudnúť členské práva a povinnosti k bytu porovnateľnej veľkosti, polohy, vybavenia, veku a podobne, pričom obvykle sa táto trhovú hodnotu zisťuje porovnaním s už realizovanými prevodmi členských podielov (podobných bytov) v danom čase a mieste (R 40/2002). Ak je členom bytového družstva iba jeden z manželov, v prípade zániku manželstva členský podiel pripadá zo zákona tomuto manželovi. Z uvedeného vyplýva, že zákon v týchto prípadoch chráni majetkové práva toho, kto získal právo na pridelenie družstevného bytu a uzavrel nájomnú zmluvu o nájme družstevného bytu pred uzavretím manželstva; členský podiel pokiaľ má majetkovú hodnotu, tak možno považovať za jeho majetok.“, ako i „pri prevode vlastníctva družstevného bytu do výlučného vlastníctva člena družstva, nedochádza k transformácii družstevných práv oboch manželov (aj keď sú spoločnými nájomcami bytu) ale iba k transformácii družstevných práv toho z manželov, ktorý je zároveň členom družstva (ide o majetok nadobudnutý jedným z manželov za majetok patriaci do výlučného vlastníctva tohto manžela). To znamená, že v takomto prípade nedochádza k nadobudnutiu nového majetku, ani rozmnoženie doterajšieho majetku za trvania manželstva, ale ide iba o zmenu, ktorá nemá vplyv na povahu veci ako predmetu osobného vlastníctva. Preto v tomto prípade nedochádza ani k vzniku bezpodielového spoluvlastníctva manželov.“

Názor zaujatý v uvedenom rozsudku (pozri tiež rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 13. apríla 2004 sp. zn. 22 Cdo 1668/2003) je opodstatnený aj v prejednávanej veci a dovolací súd nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru. K obdobnému záveru dospela aj odborná právnická literatúra - viď napríklad publikáciu Imrich Fekete, Občiansky zákonník, Veľký komentár, Nakladateľstvo Eurokódex, 2011, str. 828 a 829. Nie je pritom rozhodujúce, z akých prostriedkov bola zaplatená kúpna cena bytu, nakoľko táto okolnosť nemá vplyv na transformáciu výlučného majetku jedného z manželov pred uzavretím manželstva (majetku nadobudnutého jedným z manželov za majetok patriaci do výlučného vlastníctva tohto manžela).

Keďže žalobkyňa nadobudla členstvo a nájom bytu ešte pred uzavretím manželstva, uzavretím manželstva vzniklo manželom len právo spoločného nájmu družstevného bytu, nie však spoločné členstvo v družstve a prevod bytu len do vlastníctva žalobkyne bol v súlade s § 16 a § 28 zákona č. 182/1993 Z.z. Z uvedeného dôvodu sa preto Najvyšší súd Slovenskej republiky stotožňuje s názorom generálneho prokurátora, že predmetný družstevný byt (resp. výťažok z jeho predaja) nepatrí do BSM účastníkov konania.

Tým, že súdy z tohto aspektu neposudzovali skutkový stav veci v nadväznosti k právnej stránke veci, došlo vo vzťahu k uvedenému k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. V dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci zostal skutkový stav neúplný.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., keďže to vyžadovala ochrana práv a ním chránených záujmov účastníkov konania a túto nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. októbra 2012 sp. zn. 19 Co 35/2012, 19 Co 36/2012 v časti, v ktorej potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia a rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou z 11. januára 2012 č. k. 6 C 38/2006-596 v spojení s opravným uznesením zo 6. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-624 a vec vracia Okresnému súdu Vranov nad Topľou na ďalšie konanie.

Generálny prokurátor napadol mimoriadnym dovolaním rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu. Dovolací súd sa preto zoberal aj dovolaním voči výroku odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa zo 7. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-629, ktorým bolo rozhodnuté o povinnosti žalobkyne zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie.

Tak ako bolo uvedené vyššie, v konaní o mimoriadnom dovolaní neboli procesné vady konania v zmysle

§ 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a tzv. iné vady konania zistené. Dovolací súd sa preto zaoberal otázkou, či aj vo vzťahu k výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa zo 7. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-629 nedošlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Odvolací súd v odôvodnení k výroku ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa zo 7. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-629 uviedol, že súd prvého stupňa rozsudkom rozhodol vo veci samej, a to o vyporiadaní BSM v celom rozsahu, preto bolo namieste, aby žalobkyni bolo uložené zaplatiť súdny poplatok za odvolanie, ktoré podala proti rozsudku súdu prvého stupňa o vyporiadaní BSM. Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že súd prvého stupňa zaviazal žalobkyňu na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie voči jeho rozsudku o vyporiadaní BSM vo výške 696,50 € podľa položky č. 6 b/ Sadzobníka súdnych poplatkov.

Dovolací súd v súlade s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. februára 2011 č. k. I. ÚS 464/2010-33 poukazuje na § 2 ods. 1 písm. c/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, kde poplatníkom je/sú obaja účastníci v konaní o vyporiadaní BSM, alebo jeden z nich podľa rozhodnutia súdu. Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ a h/ citovaného zákona poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu (písm. a/) . v ostatných prípadoch nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia súdu, ktorým sa povinnosť zaplatiť poplatok uložila v súvislosti s rozhodnutím vo veci samej (písm. h/). Podľa § 8 ods. 1 a 4 citovaného zákona poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní, alebo reštrukturalizačnom konaní, podľa osobitného predpisu a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti (ods. 1). Ostatné poplatky sú splatné do 3 dní po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa uložila povinnosť zaplatiť poplatok, alebo ktorým sa schválil zmier (ods. 4). Podľa položky 6 písm. a/ a b/, časť I. „Poplatky vyberané v občianskom súdnom konaní“ zákona o súdnych poplatkoch z návrhu na vyporiadaní BSM sa platí suma 66 € (písm. a/). Za vyporiadaní BSM z predmetu konania, ak sa konanie skončilo rozsudkom, 3 % a ak sa konanie skončilo súdnym zmerom, 1 %, najmenej sa platí 66 €, najviac sa platí 16 596,50 € (písm. b/).

Dovolací súd v súlade s nálezom Ústavného súdu SR uvádza, že aj podľa právnej teórie (pozri napr. databázu ASPI, komentár k § 2 ods. 1 písm. c/ zákona o súdnych poplatkoch) sa súdny poplatok podľa položky 6 písm. b/ sadzobníka platí „za vyporiadaní samo, t. j. meritórne rozhodnutie súdu o predmete konania“. V rámci rovnakého zdroja je v súvislosti s § 5 ods. 1 písm. a/ konštatované, že „súd môže súdny poplatok vyrubiť a vymáhať až po vzniku poplatkovej povinnosti“, a v súvislosti s § 5 ods. 1 písm. h/ „v ostatných prípadoch je vznik poplatkovej povinnosti viazaný na deň právoplatnosti rozhodnutia súdu, ktorým sa povinnosť zaplatiť poplatok uložila v súvislosti s rozhodnutím vo veci samej“.

S poukazom na nález Ústavného súdu SR je potrebné uviesť, že za daného právneho stavu („de lege lata“) platí naďalej časovo odlišná situácia pre vznik poplatkovej povinnosti „z návrhu na vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov“ („ex ante“) a za „vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov“ („ex post“), a to aj v rámci odvolacieho konania. Z uvedeného potom vyplýva, že odvolací súd nepostupoval správne, keď potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa zo 7. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-629, ktorým bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vyporiadaní BSM podľa položky 6 písm. b/ Sadzobníka súdnych poplatkov, nakoľko v čase uloženia poplatkovej povinnosti (7. februára 2012) nebolo rozhodnutie súdu prvého stupňa v merite veci právoplatné (z dôvodu podaného odvolania nadobudlo právoplatnosť 9. novembra 2012).

Tým, že súdy z tohto aspektu neposudzovali skutkový stav veci v nadväznosti k právnej stránke veci, došlo vo vzťahu k uvedenému k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. V dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci zostal skutkový stav neúplný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. októbra 2012 sp. zn. 19 Co 35/2012, 19 Co 36/2012 aj v časti, v ktorej potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa zo 7. februára 2012 č. k. 6 C 38/2006-629 a vec vracia Krajskému súdu Prešov na ďalšie

konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.